

Impact windturbines op vogels sterk afhankelijk van locatie

De Vlaamse overheid wil tegen 2010 ongeveer 25% van de elektriciteit op milieuvriendelijke manier opwekken, onder andere uit windenergie. Als een gevolg daarvan verschijnen er op verschillende plaatsen in het landschap windturbines. Elektriciteit uit wind is vanzelfsprekend een goede zaak, maar tegelijk rijst ook de vraag welke impact deze turbines hebben op de fauna – vooral de vogels - in de buurt. Daarom heeft het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) gedurende zes jaar een uitgebreid onderzoek gedaan naar de effecten van windturbines op vogels en vleermuizen. Uit dit eerste langlopende onderzoek in Vlaanderen besluit het INBO dat er voldoende locaties te vinden zijn waar de impact op de natuur klein is, maar dat er ook plaatsen zijn waar de turbines een verstoring effect hebben. Bij ongeveer 10% van de plaatsingsaanvragen voor nieuwe turbines adviseert het INBO negatief.

Het aantal vogels dat in de wieken terecht komt en sterft, schommelde voor de windparken gemiddeld tussen 1 en 42 per turbine en per jaar, met een uitschieter van zo'n 125 vogels per jaar voor één bepaalde turbine. Joris Everaert van het INBO besluit: "Op bepaalde plaatsen hebben turbines een negatieve invloed op de vogels. Er zijn niet alleen aanvarings-slachtoffers, maar er is ook soms een verstoring effect op de vogels: ze durven niet meer in de buurt komen op zoek naar voedsel of een broedplaats. Samen met de bestaande druk op vogels door hoogspanningslijnen, het verkeer, bevolkingsdichtheid en aantasting van natuurgebieden zorgt dit mogelijk voor een cumulatief effect. Met meer windturbines in de buurt wordt dat effect nog groter".

Van 2002 tot 2008 verrichtte het INBO systematisch onderzoek aan de windmolenparken van Zeebrugge (Oostdam), Brugge (Boudewijnkanaal en Kleine Pathoekeweg), Gent (Rodenhuize en Kluizendok), Schelle (Centrale), Nieuwkapelle (De Put) en steekproeven op een paar andere plaatsen. Men analyseerde vooral het aantal slachtoffers onder de turbines, maar ging ook na wat het effect was van de turbines op bijvoorbeeld het voedsel zoeken, de rust- of broedplaats, lokale vliegbewegingen, enzovoort.

Het INBO onderzoek toont aan dat grote moderne windturbines evenveel slachtoffers kunnen veroorzaken als kleine turbines. Een windpark met grote windturbines kan in bepaalde omstandigheden wel een lager aantal slachtoffers hebben dan een windpark op dezelfde oppervlakte met een groter aantal kleinere turbines. Het aantal slachtoffers is vooral afhankelijk van het aantal aanwezige en doortrekkende vogels, maar ook van diverse omgevingsfactoren. Resultaten van één bepaald windpark mogen daarom niet zomaar veralgemeend worden. In Zeebrugge bijvoorbeeld kostte het windpark aan de oostelijke havendam het leven aan heel wat bedreigde sternen, door de nabijheid van een grote broedkolonie met veel lokale trek. Een geplande vervanging van de turbines in Zeebrugge door hogere exemplaren zal de situatie voor de sternen waarschijnlijk fel verbeteren.

Op een aantal buitenlandse plaatsen vlogen ook al heel wat vleermuizen tegen windturbines, maar in Vlaanderen werden voorlopig nog geen vleermuizen gevonden. Uit onderzoek in binnen- en buitenland blijkt dat sommige vogels nog verstoring kunnen ondervinden tot ongeveer 500 of zelfs 800 meter van middelgrote en grote turbines. De verstoring is doorgaans het hoogst bij watervogels, weidevogels en ganzen buiten de

broedperiode. Diverse kleine zangvogelsoorten ondervinden minder last. Ook tijdens de lokale of seizoenstrek kunnen vogels verstoord worden, vooral als het gaat om grote windparken.

De INBO studie en heel wat internationale analyses leiden tot een aantal aanbevelingen. Joris Everaert: "In eerste instantie dient globaal gekozen te worden voor een aantal 'zoekzones' voor windturbines waarbij belangrijke broed, pleister-, rust- en doortrekgebieden van vogels en vleermuizen zoveel mogelijk worden vermeden. Gelukkig zijn deze nog te vinden, ondanks de beperkte ruimte in Vlaanderen." Op die manier kunnen cumulatieve effecten door meerdere windparken ook beter vermeden worden. Afhankelijk van de functie van het gebied, het belang voor fauna, en mogelijke alternatieven, kan dan nog gekozen worden voor andere methodes om de negatieve impact verder te beperken, zoals bijvoorbeeld een aangepaste onderlinge plaatsing van de turbines (op een lijn in plaats van in een cluster). Maar de locatie blijft uiteindelijk de meest belangrijke factor. Het INBO gaat in de volgende jaren door met het onderzoek naar en adviesverlening rond windturbines. Bijkomend onderzoek is noodzakelijk om de potentiële impact beter in kaart te brengen en van daaruit nog preciezere aanbevelingen te formuleren.

Everaert, J. (2008). Effecten van windturbines op de fauna in Vlaanderen: onderzoeksresultaten, discussie en aanbevelingen.[INBO.R.2008.44]. *Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek*, 2008 (44). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel, 174 pp. Het volledige rapport is verkrijgbaar bij het INBO, of [digitaal](#).

Deze en andere beelden mogen vrij gebruikt worden en zijn aan hoge resolutie te vinden op de INBO site: ftp://ftp.inbo.be/Users/Joris_Everaert/pers/

Foto's: INBO, Joris Everaert

Contact: Koen Van Muylem, 02 558 18 00 – 0473 814 928